

باسمه تعالی
جمهوری اسلامی ایران
وزارت آموزش و پرورش
باشگاه دانش پژوهان جوان

مبارزه علمی برای جوانان، زنده کردن روح جست و جو و کشف واقعیت هاست. «امام خمینی (ره)»

دفترچه سؤالات مرحله اول سال ۱۴۰۳

نهمین دوره المپیاد سواد رسانه‌ای

تعداد سؤالات	مدت آزمون
۵۰ سؤال	۱۸۰ دقیقه

نام:	نام خانوادگی:	شماره سندلی:
------	---------------	--------------

استفاده از هر نوع ماشین حساب ممنوع است.

توضیحات مهم

- ۱- بلافاصله پس از آغاز آزمون، تعداد سؤالات داخل دفترچه و همه برگه‌های دفترچه سؤالات را بررسی نمایید، در صورت هرگونه نقصی در دفترچه، در اسرع وقت مسئول جلسه را مطلع کنید.
- ۲- یک برگ پاسخ‌برگ در اختیار شما قرار گرفته که مشخصات شما بر روی آن نوشته شده است، در صورت نادرست بودن آن، در اسرع وقت مسئول جلسه را مطلع کنید. ضمناً مشخصات خواسته شده در پایین پاسخ‌برگ را با مداد مشکی بنویسید.
- ۳- برگه پاسخ‌برگ را دستگاه تصحیح می‌کند، پس آن را تا نکنید و تمیز نگه دارید و به علاوه، پاسخ هر پرسش را با مداد مشکی نرم در محل مربوط علامت بزنید. لطفاً خانه مورد نظر را کاملاً سیاه کنید.
- ۴- دفترچه سوال باید همراه پاسخ‌برگ تحویل داده شود.
- ۵- پاسخ درست به هر سوال ۳ نمره مثبت و پاسخ نادرست ۱ نمره منفی دارد.
- ۶- شرکت کنندگان در دوره تابستانی از بین دانش آموزان پایه دهم و یازدهم انتخاب می‌شوند.

کلیه حقوق این سؤالات برای باشگاه دانش پژوهان جوان محفوظ است.
آدرس سایت اینترنتی: yjc.medu.gov.ir

نوجوان عزیز سلام!

ورود به دنیای تلاش برای مواجهه هوشمندانه و خلاقانه در مواجهه به رسانه‌ها را به تو تبریک می‌گوییم! چه به مرحله دوم المپیاد سواد رسانه‌ای راه پیدا کنی چه نه تا همین جا قدر تلاش تو را می‌دانیم و امیدواریم این آزمون در کنار سنجش دانش تو، بهانه‌ای باشد برای یادگیری هرچه بیشتر انتخاب هوشمندانه در عصر رسانه‌های نوین. فقط یک نکته مهم! ۲۰ سؤال ابتدایی آزمون به صورت «تک سؤال» و از سؤال ۲۱ به بعد به صورت «بسته سؤال» ارائه شده‌اند. یعنی از سؤال ۲۱ به بعد به ازای هر متن باید ۲ سؤال یا بیشتر را پاسخ بدهید. با توجه به اینکه سؤالات بسته‌ای و متن‌هایشان زمان‌گیرتر هستند، به شما توصیه می‌کنیم در مدیریت زمان حداکثر دقت را داشته باشید. بی‌صبرانه منتظر دیدن شما در مراحل بعدی آزمون هستیم.

۱. با ظهور هوش مصنوعی، نگرانی‌ها از بابت انتشار بیش از پیش اخبار جعلی و فیک نیوزها شدت گرفته است. به همین علت، گروهی از جوانان خوش فکر به این ایده رسیدند که با استفاده از هوش مصنوعی، اخبار جعلی را در رسانه‌ها تشخیص دهند. آن‌ها برای این کار، نیاز به الگوریتمی داشتند که ویژگی مشترک اخبار جعلی را استخراج کند. این الگوریتم به چهار ویژگی کلی در خصوص اخبار جعلی رسید که اگر یک پیام هم‌زمان واجد آن‌ها باشد، توسط این الگوریتم جعلیابی شناسایی می‌شود: بزرگ‌نمایی، دوقطبی‌سازی، احساسی کردن بحث، ایجاد هیاهو و شگفتی. با توجه به این چهار ویژگی، این الگوریتم، کدام یک از اخبار جعلی زیر را می‌تواند تشخیص دهد؟
 - ۱) انسولین از این پس برای تمامی مبتلایان به دیابت رایگان می‌شود.
 - ۲) در تصویری که از یکی از زندانیان زندان صیدنایا (در سوریه) منتشر شده است، مردی مشاهده می‌شود که از دیدن چهره یک انسان دیگر متعجب است؛ زیرا سال‌هاست کسی را ندیده و در سلولی به حال خود رها شده است.
 - ۳) سایت ویکی‌لیکس مدعی شد هیلاری کلینتون، نامزد انتخابات آمریکا، به داعش سلاح می‌فروخته و همچنان از داعش حمایت می‌کند.
 - ۴) در قانون عفاف و حجاب که حواشی زیادی را برانگیخته است، ذکر شده که اتباع (مهاجران) می‌توانند به زنان ایرانی تذکر حجاب دهند و قانون تماماً از آن‌ها حمایت خواهد کرد.

۲. صادق بیت سیاح، ملی‌پوش کشورمان، در جریان رقابت پرتاب نیزه پارالمپیک پاریس، با شکستن رکورد به مدال طلا دست یافت؛ اما به دلیل نحوه ابراز خوشحالی، سلب صلاحیت (دیسکالیفه) شد و مدال طلا از وی پس گرفته شد. وقتی بیت سیاح دست خود را زیر گردنش گذاشت، مسئولان برگزاری بازی از آن، برداشت «بریدن سر» کردند که طبعاً کنشی خشن و غیرانسانی است. لکن ملی‌پوش کشورمان در مصاحبه‌ای اظهار داشت این حرکت در بین خودشان، نماد شکستن رکورد است. این اتفاق نقش کدام یک از لایه‌های پیام را نشان می‌دهد؟

۱) زیرمتن پیام	۲) متن پیام
۳) فرامتن پیام	۴) بافت پیام

۳. هر یک از سه گزاره زیر، به ترتیب دارای بیشترین ارتباط با ارزش اخلاقی در فضای رسانه است؟

- تا زمانی که گفتاری را بر زبان نرانده‌ای آن کلام و گفتار در اختیار تو است؛ ولی زمانی که آن را اظهار کردی از آن پس ضامن عواقب و پیامدهای آن خواهی بود (امام علی علیه‌السلام)

- ای اهل ایمان! اگر فاسقی خبری برایتان آورد، درباره آن بررسی و تحقیق کنید... (آیه ۶ سوره حجرات)

- هر شخصی حق دارد از انتشار یا پخش اطلاعاتی جلوگیری کند که به وسیله او تهیه شده ولی در جریان آماده‌سازی آن برای انتشار، تغییر یافته است... (ماده ۳ قانون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات)

- ۱) خودداری از تحریف پیام، توجه به پیامدهای تولید و انتشار پیام، توجه به اعتبار منبع فرستنده پیام
- ۲) توجه به پیامدهای تولید و انتشار پیام، توجه به اعتبار منبع فرستنده پیام، خودداری از تحریف پیام
- ۳) توجه به اعتبار منبع فرستنده پیام، توجه به اعتبار منبع فرستنده پیام، توجه به پیامدهای تولید و انتشار پیام
- ۴) توجه به پیامدهای تولید و انتشار پیام، خودداری از تحریف پیام، توجه به اعتبار منبع فرستنده پیام

۴. ارتباط کدام آیه با مفهوم سواد رسانه‌ای مقابل آن به درستی مشخص نشده است؟

۱) ای کسانی که ایمان آورده‌اید! اگر شخص فاسقی خبری برای شما بیاورد، درباره آن تحقیق کنید؛ مبدا به

گروهی از روی نادانی آسیب برسانید و از کرده خود پشیمان شوید! (حجرات/ ۶) - توجه به فرستنده پیام

۲) و منافقان! چون امری به آنان برسد که باعث ایمنی یا ترس (مسلمین) است (و باید پنهان داشت). آن را منتشر می‌سازند، در صورتی که اگر آن را به رسول و به صاحبان حکم که از خودشان هستند گزارش می‌دادند، همانا آنان که اهل بصیرت‌اند در آن واقعه صلاح‌اندیشی می‌کردند. (نساء/ ۸۳) - حق امنیت روانی

۳) و در این حال مردی مؤمن از دورترین نقاط شهر (مصر) شتابان آمد و گفت: ای موسی! مردان دربار فرعون در کار تو شورا می‌کنند که تو را به قتل رسانند. به زودی از شهر بیرون گریز که من درباره تو بسیار مشفق و مهربانم (قصص/ ۲۰) - ارزش خبری تازگی

۴) البته (بعدازاین) اگر منافقان و آنان که در دل‌هایشان مرض (و ناپاکی) است و هم آن‌ها که در مدینه (بر ضد اسلام) تبلیغات سوء می‌کنند (و دل اهل ایمان را مضطرب و هراسان می‌سازند)، دست (از این زشتی و بدکاری) نکشند، ما هم تو را بر (قتال) آن‌ها برمی‌انگیزیم (و بر جان و مال آنها مسلط گردانیم) که از آن پس، فقط مدت کوتاهی در کنار تو (زنده) خواهند ماند. (احزاب/ ۶۰) - فن ارباب

۵. مطابق ماده ۱۶ قانون جرایم رایانه‌ای، «هر کس به وسیله سامانه‌های رایانه‌ای یا مخابراتی، فیلم یا صوت یا

تصویر دیگری را تغییر دهد یا تحریف کند و آن را منتشر یا با علم به تغییر یا تحریف منتشر کند،

به نحوی که عرفاً موجب هتک حیثیت او شود...»، به حبس یا جزای نقدی یا هر دو آنها به میزان مقرر در

ماده محکوم خواهد شد. با فرض وقوع جرم فوق، کدام ارزش اخلاقی رسانه‌ای نقض نشده است؟

۱) پرهیز از هر گونه عمل خارج از چارچوب ارزش‌های دینی و انسانی

۲) حفظ حریم خصوصی فرد و حرمت جامعه

۳) توجه به حق مردم در دستیابی آزاد به اطلاعات

۴) خودداری از تحریف پیام

۶. کدام یک از گزاره‌ها، ارتباط معنایی بیشتری با عکس روبرو دارد؟

- (۱) کثرت داده، فقر توجه را به دنبال دارد.
- (۲) مصرف بی حساب و کتاب داده‌ها، گرسنگی معنا را در پی دارد.
- (۳) فلینظر الانسان الی طعامه (بنابراین انسان باید به خوراک خود بنگرد)
- (۴) هیچ پیامی در شبکه‌های اجتماعی به صورت اتفاقی در برابر شما قرار نمی‌گیرد.

راهنمای تصویر: یک گوشی موبایل که سطح آن شبیه یک نان تست است درون یک بشقاب سفید

۷. کدام گزینه درباره‌ی جملات زیر که به ترتیب از امام خمینی (ره) و مقام معظم رهبری است؛ صحیح است؟

- «دستگاه رادیو تلویزیون چنان که من کراراً گفته‌ام، دستگاهی است که حساس‌ترین دستگاه‌های تبلیغاتی هر کشوری است که هم از طریق بصر و هم از طریق سمع از آن مردم استفاده می‌کنند و آن طوری که به رادیو و تلویزیون توجه می‌کنند مردم، به هیچ دستگاهی آن طور توجه نمی‌کنند.»
- «امروز اینترنت و ماهواره و وسایل ارتباطی بسیار متنوع وجود دارد و حرف، آسان به همه جای دنیا می‌رسد. میدان افکار مردم و مؤمنین، عرصه کارزار تفکرات گوناگون است.»
- (۱) وجه مشترکی ندارند؛ زیرا هم فرستنده پیام، هم گیرنده پیام و هم خود پیام و نیز زمان تولید آنها متفاوت است.
- (۲) رمزنگاری در محتوای پیام در هر دو جمله یکسان است؛ زیرا بادقت در رمزگان پیام متوجه می‌شویم هر دو معتقدند رسانه خطر بزرگی برای جامعه اسلامی است.
- (۳) بستر فرهنگی انتشار پیام مشابه در دو جمله بالا یکسان است؛ زیرا هر دو پیام برای مخاطبان ایرانی با زمینه اجتماعی یکسان تولید شده است.
- (۴) هدف فرستنده در دو جمله بالا یکسان است؛ زیرا مقصود هر دو جمله تأکید بر اهمیت و ظرفیت رسانه‌ها در اثرگذاری بر افکار عمومی است.

۸. جمله‌ی «هوش مصنوعی در محاسبات بسیار بهتر از انسان عمل می‌کند پس هوش مصنوعی از انسان بهتر است» شبیه کدام یک از استدلال‌های زیر نیست؟

- (۱) هوش مصنوعی ساخته‌ی انسان است پس انسان از هوش مصنوعی بهتر است.
- (۲) هوش مصنوعی مانند هوش انسانی ساخته شده پس هوش مصنوعی مانند انسان عمل می‌کند.
- (۳) هوش مصنوعی امکان ارتقای خود را دارد پس می‌تواند مدل‌های جدیدی از هوش را توسعه دهد.
- (۴) هوش مصنوعی به همه‌ی متون تولیدی انسان دسترسی دارد پس متن تولیدی هوش مصنوعی از متن تولیدی انسان بهتر است.

۹. کدام یک از گزینه‌ها، بند زیر را به بهترین شکل کامل می‌کند؟

بازی‌ها با سایر رسانه‌ها تفاوتی بنیادی ندارند. بازی به فرد فرصت می‌دهد با تلاش خودش بر نتایج اثر بگذارد. جز در مواردی نادر، این موضوع درباره فیلم، رمان یا تلویزیون صادق نیست. خوانندگان یا بینندگان سایر رسانه‌ها داستان‌ها را به دقت دنبال می‌کنند، نسبت به داستان و تغییر و تحولات آن واکنش نشان می‌دهند، بدون اینکه بر چیزی که می‌بینند تأثیر خاصی بگذارند. در دنیای بازی، افراد این قدرت منحصر به فرد را دارند که رویدادها را کنترل کنند. به درستی می‌توان گفت: ...

- ۱) یک بازی (خوب) مجموعه‌ای است از انتخاب‌های جالب.
- ۲) یک بازی (خوب) از فیلم و رمان و تلویزیون بهتر است.
- ۳) یک بازی (خوب) یک رسانه منحصر به فرد است.
- ۴) یک بازی (خوب) رسانه‌ای تأثیرگذار است.

۱۰. «استیون موفات»، تهیه‌کننده و فیلمنامه‌نویس با دو جایزه «امی»، پنج جایزه «بفتا» و چهار جایزه «هیوگو» به تولیدکنندگان هشدار می‌دهد که برای فیلمنامه‌نویسی از هوش مصنوعی استفاده نکنند. او اعتقاد دارد هرچه بیشتر از هوش مصنوعی مولد استفاده شود، کیفیت خروجی آن در درازمدت کمتر خواهد شد. او اظهار می‌دارد: «انسان‌ها به طرز شگفت‌انگیزی بی‌ارزش شده‌اند؛ ما هر روز نقش آن‌ها را از بین می‌بریم». با توجه به موارد فوق، کدام جمله نادرست است؟

- ۱) موفات نگران محتوا و پیام تولید شده توسط هوش مصنوعی است؛ زیرا این محتواها، از سرهم‌بندی متون انسانی تولید می‌شوند و به مرور زمان تهی از ایده‌های جدید می‌شوند.
- ۲) موفات نسبت به ماشینی‌شدن جامعه و جایگزینی شیوه‌های تولید نگران است. در واقع او از نحوه تولید و فرستادن پیام‌ها شکایت دارد.
- ۳) دغدغه موفات، گیرندگان پیام‌هایی است که توسط هوش مصنوعی تولید می‌شوند؛ چون این گیرندگان، «انسان‌زدایی» شده‌اند.
- ۴) به نظر موفات، بستر انتقال پیام روی محتوا اثر می‌گذارد و به همین دلیل، هوش مصنوعی موجب کاهش کیفیت فیلم‌نامه‌ها می‌شود.

۱۱. مفهوم «غرقگی» (Flow) به حالتی روانی اشاره دارد که در آن فرد به طور کامل در یک فعالیت غوطه‌ور می‌شود. در این حالت، فرد حس عمیقی از تمرکز، انگیزش درونی، و لذت را تجربه می‌کند و از گذر زمان یا محیط پیرامون خود آگاه نیست. این وضعیت زمانی رخ می‌دهد که بین سطح مهارت فرد و میزان چالش موجود در فعالیت، تعادلی مطلوب برقرار باشد؛ به طوری که فعالیت نه بیش از حد سخت باشد که منجر به اضطراب شود و نه بیش از حد آسان که باعث خستگی یا بی‌حوصلگی گردد. با توجه به این تعریف، کدام یک از بازی‌های توضیح داده شده‌ی زیر امکان ایجاد حالت غرقگی را دارد؟

- ۱) شما در این بازی می‌توانید به گشت‌وگذار بپردازید و در یک جهان باز رانندگی کنید.
- ۲) شما در این بازی باید با گشت‌وگذار در محیط بازی، منابع مختلف را به دست بیاورید و مسیرهای مخفی را پیدا کنید.
- ۳) شما در این بازی باید با تکرار چندباره‌ی یک مرحله، منابع موردنیاز را تأمین کنید تا منابع شما به اندازه موردنیاز عبور از مرحله برسد.
- ۴) شما در این بازی باید با طی مراحل دقت خود در تیراندازی و اختفا را بالا ببرید تا نفرت بیشتری را بدون دیده‌شدن مورد هدف قرار دهید.

۱۲. متنی که پیش روی شماست، بخشی از مصاحبه‌ای با دکتر ملانی میچل، استاد روان‌شناسی است. «نگرانی‌هایی مبنی بر تأثیر نامحسوس سیستم‌های هوش مصنوعی، بر فرایند تصمیم‌گیری ما وجود دارد. ما برای راحتی بیشتر عاملیت‌مان را معامله می‌کنیم. مثلاً، من دوست دارم در ماشین برای جهت‌یابی از جی‌پی‌اس استفاده کنم. خیلی راحت است و اطمینان دارم که کار می‌کند. ولی نتیجه این می‌شود که من نقشه ذهنی درستی از مکان‌هایی که می‌روم ایجاد نمی‌کنم. این سیستم‌ها کارها را بسیار ساده می‌کنند، ولی این سادگی هزینه‌ای دارد که ما درست متوجه آن نیستیم. مثلاً اگر گوشی هوشمند داشته باشید، می‌توانید همه چیز را جست‌وجو کنید، عوض آنکه از دیگران بپرسید یا به دانشنامه‌ها مراجعه کنید. تفویض تصمیم‌گیری‌ها به الگوریتم‌های هوش مصنوعی آسیب‌هایی به ما رسانده و اکنون نتیجه آن را در اوضاع جاری جهان مشاهده می‌کنیم.»

کدام موقعیت، ارتباطی با ایده اصلی متن ندارد؟

- ۱) مریم در دیالوگ با هوش مصنوعی: انشایی با موضوع «علم بهتر است یا ثروت» بنویس. از لغات خلاقانه استفاده کن و طوری بنویس که معلم متوجه نشود هوش مصنوعی این انشا را نوشته است.
- ۲) مینا در کلاس سواد رسانه‌ای: «ما فکر می‌کنیم توی انتخاب‌هامون آزادی داریم، اما به نظر میاد هوش مصنوعی بیشتر از خودمون درباره خواسته‌هامون می‌دونه! مثلاً چرا تبلیغات توی وب، حول چیزی می‌چرخه که به بار دربارهاش جست‌وجو کردی؟!»
- ۳) گفت‌وگوی میلاد و فرهاد: «- نمی‌خوای زبانتو تقویت کنی؟ - چه لزومی داره این همه لغت رو حفظ کنی وقتی هوش مصنوعی همه چیز رو تشخیص میده و درجا برات ترجمه می‌کنه؟!»
- ۴) پیامک رضا با ناراحتی: «اصلاح خودکار (Autocorrect) صفحه کلید گوشیم خاموش بود و ایمیلی که به استاد زدم پر از غلطه! واقعاً یادم نبود سپاس‌گذار یا سپاس‌گزار؟! //»

۱۳. جملات زیر، تیتر اخباری است که خبرگزاری «اعتبار» در یک ماه اخیر در مورد مسائل سوریه منتشر کرده است:

- جولان جولانی - تروریست‌ها در حماه

- تعرض تروریست‌ها به سفارت ایران در دمشق - سقوط اسد، سقوط سوریه

اکنون خبرگزاری «اعتبار» قصد دارد تا خبر صفحه بعد را منتشر کند:

نتانیاهاو که سه‌شنبه به منطقه جبل‌الشیخ در سوریه رفت به سران ارتش گرفته اسرائیل دست‌کم تا پایان سال ۲۰۲۵ در اراضی سوریه باقی می‌ماند. وزیر جنگ چند روز پیش گفته بود این ارتفاعات بعد از چند دهه تحت کنترل آن‌ها درآمده.

در بیانیه نخست‌وزیری رژیم صهیونیستی آمده «نتانیاهاو آمادگی ارتش اسرائیل در میدان را مورد بررسی قرار داد.» در روزهای پس از سقوط حکومت اسد ارتش اسرائیل بیش از ۴۰۰ نقطه در سوریه را هدف قرار داده و طبق گزارش ناظران تقریباً تمام قدرت نظامی این کشور از بین رفته. جولانی دوشنبه در مصاحبه با یک رسانه انگلیسی گفته بود آن‌ها قصدی برای جنگ با اسرائیل ندارند.

باتوجه به مطالب بالا کدام گزینه تیتر بهتری برای خبر تشریح شده خبرگزاری اعتبار است؟

۱) هیس! جنگی در کار نیست! ۲) سوریه در مسیر آرامش

۳) پرچم سفید جولانی ۴) چشم‌اندازهای جدید در روابط

۱۴. در ارتباطات به اثری که برای نخستین بار بر ذهن مخاطب نقش می‌بندد، اثر تکیه‌گاهی می‌گویند. اثر تکیه‌گاهی مؤثرترین و بزرگ‌ترین شناخت را از یک واقعه در ذهن مخاطب رقم می‌زند و به راحتی قابل تغییر یا دست‌کاری نیست؛ یعنی اگر برساخت اثر تکیه‌گاهی در ذهن مخاطب اثر شکل بگیرد، می‌شود ادعا کرد که آن اثر به صورت درازمدت با آن فرد همراه است و اگر هم تغییر کند اثراتش را بر ذهن و روان فرد می‌گذارد. مهم‌ترین آثار تکیه‌گاهی ما در دوران کودکی مان اتفاق می‌افتد.

باتوجه به متن فوق درباره اثر تکیه‌گاهی، کدام یک از گزینه‌های زیر نمونه‌ای از استفاده از این مفهوم نیست؟

۱) یکی از دلایل این که رسانه‌های خبری به دنبال اولین شدن در انتشار اخبار هستند این هست که اثر تکیه‌گاهی خود را درباره پدیده رخ داده در ذهن مخاطب بگذارند.

۲) شایعات فضای مجازی، با این هدف که اثر تکیه‌گاهی خود را در ذهن مخاطبان بگذارند، تولید می‌شوند. تکذیب این شایعات این اثر را نمی‌تواند به کلی از بین ببرد.

۳) در برنامه‌های تلویزیونی مخصوص کودکان، استفاده از خشونت ممنوع است؛ زیرا اثر تکیه‌گاهی مشاهده محتوای خشونت‌آمیز توسط آنان، می‌تواند بر رفتار آنان در بزرگسالی اثر بگذارد.

۴) مهم‌ترین هدف برنامه‌های ترکیبی صبحگاهی تلویزیون این است که بتوانند در طول روز روی تحلیل‌ها و نگرش‌های مخاطبان خود در موضوعات مختلف اثر تکیه‌گاهی ایجاد کنند.

۱۵. باتوجه به سیاق نگارش متن، کدام گزینه، به منطقی‌ترین شکل ممکن، جای خالی در متن بالا را پر می‌کند؟
 در زندگی روزمره، فراموشی‌های کوچک و مقطعی، باعث نگرانی می‌شوند. خیلی از ما آدم‌ها، در تعاملات روزمره خود، از واژه‌هایی مثل آلازایمر زودرس و فراموشی، در توصیف حال خودمان استفاده می‌کنیم. استفاده از این کلمات، اگرچه به شوخی بین ما رواج پیدا کرده است، اما در حقیقت می‌تواند ما را نگران هم بکند. غرق شدن در سبک زندگی جدید و استفاده بیش از حد از شبکه‌های اجتماعی و تکنولوژی‌های نوین ارتباطی،.....

۱) راه‌حلی مناسب برای فراموش کردن نگرانی‌هایی از این نوع است

۲) دلیل مهم بروز بیماری‌های مزمن عصر جدید است

۳) به فراموشی‌هایی از این دست دامن می‌زند

۴) چون شمشیری دودم است، ولی بیش از آن که مشکل‌آفرین باشد، برطرف‌کننده مشکلات بشر است

۱۶. سکوت به طور کلی به معنای عدم وجود هر نوع سر و صدایی است. اما در ارتباطات، سکوت به معنای فقدان گفتار است. فقدان گفتار به این معنی نیست که فرد با شخص دیگر ارتباط برقرار نمی‌کند بلکه سکوت نوعی ارتباط بسیار قدرتمند است. بسته به شرایط، معنای سکوت در هر موقعیتی متفاوت است. سکوت گاهی نشانه رضاست و گاهی پاسخ ابلهان! سکوت می‌تواند دارای و استراتژی موثری برای رشد فردی و ارتقای تفکر باشد. گاهی اوقات بهترین راه برای شنیده شدن سکوت است. افرادی که عجله دارند تا سکوت را با پیچ پیچ کنند، کمتر اهل تفکرند و به ابعاد گوناگون ماجرا کمتر توجه می‌کنند و احتمال وقوع خطا در قضاوت‌هایشان بیشتر است. سکوت همچنین می‌تواند از ما محافظت کند. در سخنی از امام علی می‌خوانیم: هیچ نگهبانی، حفظ‌کننده‌تر از خاموشی نیست.

کدام یک از ابیات زیر، با متن بالا قرابت معنایی کمتری دارد؟

۱) کثرت و تفرقه در عالم گفتار بُود / که جهانی همه یک تن شود از خاموشی

۲) عاقلان را پیشه خاموشی بُود / پیشه جاهل فراموشی بُود

۳) چو گفتار بیهوده بسیار گشت / سخنگوی در مردمان خوار گشت

۴) ز دانش چو جان تو را مایه نیست / به از خامشی، هیچ پیرایه نیست

۱۷. در نظام‌های رده‌بندی سنی بازی‌های رایانه‌ای، متناسب با فرهنگ هر کشور، معیارهایی نظیر بازنمایی خشونت، نکات غیراخلاقی، ترس، اضطراب و ناامیدی، استعمال سیگار، مواد مخدر و مشروبات الکلی، نقض هنجارهای اجتماعی و نقض ارزش‌های دینی در ارزیابی محتوای بازی‌های رایانه‌ای مدنظر قرار می‌گیرند. مبنای کار نظام‌های رده‌بندی سنی بازی‌های رایانه‌ای بر اساس مبانی آموزه‌های سواد رسانه‌ای با کدام گزینه انطباق دارد؟

۱) بررسی کیفیت و شدت تعارض میان ویژگی‌های متن و زیرمتن بازی‌ها با ارزش‌های فرامتنی مرتبط با استفاده از آنها.

۲) بررسی کیفیت و شدت تعارض میان ویژگی‌های زیرمتن بازی‌ها با ارزش‌های فرامتنی مرتبط با استفاده از آنها.

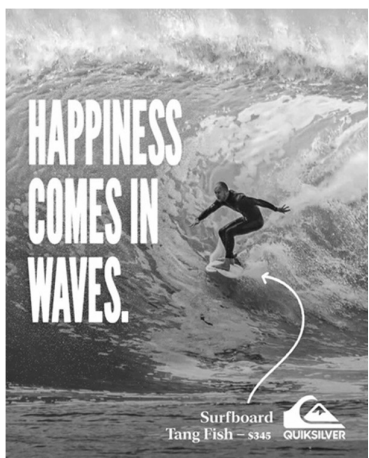
۳) بررسی کیفیت و شدت تعارض میان ویژگی‌های متن و فرامتن بازی‌ها با ارزش‌های زیرمتنی مرتبط با استفاده از آنها.

۴) بررسی کیفیت و شدت تعارض میان ویژگی‌های متن بازی‌ها با ارزش‌های زیرمتنی مرتبط با استفاده از آنها.

۱۸. کدام گزینه فن اقناع به کار رفته در دو تبلیغ زیر را به درستی نشان می‌دهد؟

راهنمای تصویر: یک بنر تبلیغاتی برای شرکت اورپون است که جزو برند های مطرح تلسکوپ و ابزارهای ستاره شناسی است. و قدرت زوم ابزار خود را در سه تصویر در کنار هم نشان می‌دهد.

راهنمای تصویر: فردی در حال موج‌سواری به همراه شعار «خوشبختی در موج‌ها می‌آید»

- (۱) شدت، گرم و صمیمی
- (۲) ادعای آشکار، تداعی معانی
- (۳) شدت، نماد
- (۴) ادعای آشکار، حسن تعبیر

۱۹. کدام گزینه با عبارت "خواهی نشوی رسوا هم‌رنگ جماعت شو" بیانگر فن اقناع یکسانی هستند؟

- (۱) ای مفتخر به طالع مسعود خویشتن/ تاثیر اختران شما نیز بگذرد
- (۲) و در نیکوکاری و تقوا بایکدیگر همکاری کنید و در گناه و تعدی همکاری نکنید، از خدا بپرهیزید(مائده/ ۲)
- (۳) باهم به سوی باغ، دمام روان شویم/ که هر که تنها رود ز گل جدا ماند
- (۴) همه چیز را همگان دانند و همگان هنوز از مادر زاده نشده اند

۲۰. کدام گزینه ارزش خبری مشمول اخبار زیر را به درستی نشان می‌دهد؟

- کریستین رونالدو با امضای سنگین ترین قرارداد تاریخ فوتبال راهی النصر عربستان شد. او طی دو سال ۴۰۰ میلیون یورو دریافت خواهد کرد. یعنی بیش از ۱۸ هزار میلیارد تومان.
- شهر کرمان در سالگرد شهادت سردار قاسم سلیمانی تعطیل شد. این تعطیلی مختص شهر کرمان بوده و هیچ شهرستانی از استان مشمول این تعطیلی نمی باشد.
- تحقیقات جدید نشان می‌دهد که خنگی قابل سرایت است و می تواند از دوستانتان به شما سرایت کند.

- (۱) شهرت، مجاورت، دربرگیری
- (۲) فراوانی و مقدار، مجاورت، تازگی
- (۳) شهرت، استثنا، شگفتی
- (۴) فراوانی و مقدار، استثنا، مجاورت

خوب به انتهای بخش سؤالات تکی رسیدیم. تا به اینجای کار خسته نباشید!

در ادامه ۳۰ سؤال در قالب بسته سؤالات در اختیار شماست که ما به ازای هر متن یا شرایط تشریح شده دو سؤال یا بیشتر از شما پرسیده شده است. متن‌های هر بسته را بخوانید و به سؤالات متناسب با آن پاسخ دهید. بسته سؤالات یا از لحاظ موضوعی و یا از لحاظ نحوه طراحی سؤال به هم وابسته هستند.

*** بسته سؤالات خود موازی ***

- AlterEgo، یکی از ابزارهای جدید هوش مصنوعی است که اولین بار توسط یکی از دانشجویان دانشگاه MIT، طراحی و ارزیابی شد. توضیحات زیر را که گزارشی درباره این دستیار هوش مصنوعی است بخوانید و به سؤالات ۲۱ و ۲۲ پاسخ دهید.

AlterEgo یک هدست پوشیدنی است که به کاربران امکان می‌دهد حتی بدون بر زبان آوردن حتی یک کلمه، با فناوری ارتباط برقرار کنند. پوشیدن این دستگاه مانند داشتن گوگل در سرتان است. به هر چیزی در اینترنت دسترسی دارید و می‌توانید به انواع سؤالاتی که در ذهن شما ایجاد می‌شود پاسخ دهید. شما فقط باید به چیزی فکر کنید و دستگاه برای شما در اینترنت جست‌وجو می‌کند و سپس پاسخ را از طریق ارتعاشات مجمله از طریق گوش داخلی شما به مغز شما برمی‌گرداند. پاسخ، صدایی شبیه به صدای درونی شخص است.

ایده‌ی AlterEgo این است که کل اینترنت در ذهن شما باشد. این سیستم، پتانسیل ادغام یکپارچه‌ی انسان‌ها و رایانه‌ها را دارد به طوری که محاسبات، اینترنت و هوش مصنوعی، به‌عنوان «خود موازی» وارد زندگی روزمره ما می‌شوند و توانایی‌های ما را تقویت می‌کنند. این دستگاه نشان می‌دهد چگونه رایانه‌ها به تدریج بخشی از ما می‌شوند؛ اما این سؤال را نیز ایجاد می‌کند که اگر افکار ما بتوانند به اینترنت دسترسی داشته باشند، آیا این امکان برای اینترنت وجود خواهد داشت که به مغز دسترسی پیدا کند؟

طبق گزارش CNBC، مشخص شد که AlterEgo دارای میانگین دقت ۹۲٪ است. در حال حاضر، AlterEgo قادر به حل مسائل ریاضی، بازی شطرنج و حتی کنترل رابط کاربری استریم Roku بوده است و پیش‌بینی می‌شود بتواند در آینده، گسترش پیدا کند و در حوزه‌های مختلف، اثرگذار باشد.

۲۱. کدام گزینه، پیش‌بینی درستی از همه‌گیری این فناوری در آینده ارائه نمی‌کند؟

(۱) «خود مجازی»، ما را کارآمدتر می‌کند؛ بنابراین «خود واقعی» ما آزاد است تا روی کارهای خلاقانه تمرکز کند. همچنین به ما امکان می‌دهد واقعیت‌های متعددی را تجربه کنیم و خطوط بین دنیای فیزیکی و دیجیتال را محو کنیم. البته احتمال نقض حریم شخصی و نیز نقض حقوق کاربران وجود دارد.

(۲) باوجود قابلیت‌های مختلف این ابزار، «خود مجازی»، تصور ما از معنای انسان بودن را به چالش می‌کشد و ممکن است در موقعیت‌هایی مثل تصمیم‌گیری، تفکر، خیال و عاطفه، نتوانیم عملکرد مستقلی را از خود بروز دهیم.

(۳) در عرصه‌ی آموزشی، «خود مجازی» تجربیات یادگیری شخصی شده و بر اساس تقاضای کاربر را فراهم می‌کند و سیستم آموزشی را بهبود می‌دهد. علاوه‌برآن، عدالت آموزشی (خصوصاً برای افراد دارای اختلالات گفتاری) گسترش می‌یابد. البته ممکن است کاهش تعامل چهره‌به‌چهره به علت وجود این ابزار، منجر به انزوای اجتماعی شود.

(۴) این فناوری، به لحاظ ارتباطی می‌تواند دنیای جدیدی از ارتباطات میان‌فردی را ایجاد کند که تا کنون نبوده است. ارتباط انسان‌ها محدود به «زبان» و «واژگان» نخواهد بود و دنیای صفر و یک‌ها تعیین می‌کند به چه زبانی باید با یکدیگر صحبت کنیم.

۲۲. فرض کنید شما وزیر آموزش و پرورش در سال ۱۴۳۰ هستید. با گسترش ابزارهایی نظیر AlterEgo، چه برنامه‌هایی در جهت تقویت مهارت‌های نوجوانان برای استفاده بهینه‌تر از این امکانات، حائز اولویت نیست؟
- ۱) برنامه‌هایی در راستای تقویت هوش ریاضی و حفظ فرمول‌های ریاضی به منظور جلوگیری از تنبلی ذهنی و افزایش خلاقیت.
 - ۲) برنامه‌هایی در راستای تقویت توانایی مدیریت سرریز اطلاعاتی و رژیم مصرف و استفاده هدفمند دانش‌آموزان.
 - ۳) برنامه‌هایی در راستای تقویت مهارت استفاده از سرگرمی‌های AlterEgo در راستای مدیریت اوقات فراغت.
 - ۴) برنامه‌هایی در راستای تقویت تمرکز در برابر حواس‌پرتی‌های مداوم دنیای دیجیتال در راستای بهره‌وری بالاتر و ذهن پویاتر.

***** بسته سؤالات یحیی السنوار *****

- متن زیر را بخوانید و به سؤالات ۲۳ تا ۲۵ پاسخ دهید.

پس از شهادت یحیی السنوار رهبر حماس (نیروهای مقاومت غزه)، روابط عمومی ارتش اسرائیل فیلمی از لحظات آخر پیش از شهادت او که با هلی‌شات ضبط شده بود، منتشر کرد. در این فیلم، یحیی السنوار درحالی که به شدت مجروح است بر روی مبلی در یک‌خانه نیمه‌ویران در شمال غزه نشسته است و با دیدن هلی‌شات، یک شیء را به سمت آن پرتاب می‌کند و بعد از این اتفاق، تانک‌های اسرائیلی خانه را به طور کامل تخریب می‌کنند و یحیی السنوار به شهادت می‌رسد. انتشار این فیلم در فضای مجازی واکنش گسترده کاربران را به همراه داشت.

۲۳. کدام گزینه با توجه به لایه‌های پیام ویدئوی منتشر شده از لحظات آخر یحیی السنوار صحیح نیست؟

- ۱) دختر آمریکایی با توجه به فرامتن خود بعد از دیدن این فیلم، ویدئویی ضبط می‌کند که در آن یحیی السنوار را مردی شجاع خطاب کرده و آرزو دارد کاش می‌توانست او را از نزدیک ببیند.
- ۲) رسانه‌های اسرائیلی با توجه به زیرمتن، ویدئوهایی با موسیقی‌های حماسی منتشر کرده و با نمایش تصاویری از عملیات موفقیت‌آمیز به دام انداختن رهبر حماس، گزارش‌هایی را به صورت تکمیلی منتشر کردند.
- ۳) کاربری در توییتر با تأکید بر متن پیامی که به او رسیده بود، نوشت: «مردم آمریکا این صحنه‌ها را فقط روی پرده سینما و در فیلم‌های ابرقهرمانی دیده بودند؛ اما مردم فلسطین همان فیلم‌ها را زندگی می‌کنند.»
- ۴) پس از انتشار این فیلم، کودکان زیادی در کشورهای مختلف دنیا، تحت تأثیر فرامتن پیام و به نشانه‌ی ادامه‌دادن راه السنوار، بر روی مبلی‌هایی مشابه مبلی السنوار نشسته و صحنه شهادت او را بازسازی کردند.

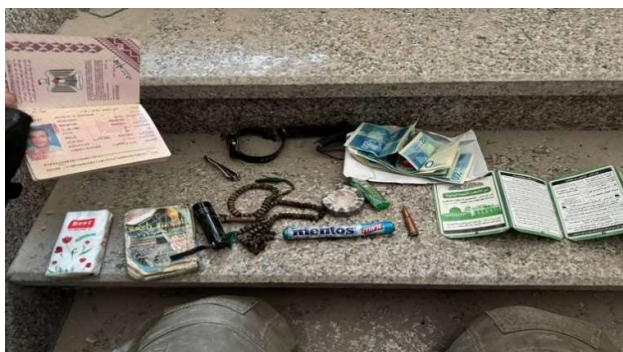
۲۴. به فاصله کمی از شهادت یحیی السنوار، در رسانه اورشلیم پست تصویری منتشر شد که ادعا می‌شد تصویر زن یحیی السنوار در یکی از تونل‌های زیرزمینی به همراه یک کیف ۳۲ هزار دلاری است. گرچه جعلی بودن این خبر خیلی زود از طرف خبرگزاری‌های مختلف اعلام شد؛ اما بحث‌های زیادی در فضای مجازی و رسانه‌ها به همراه داشت.

علیرضا معتقد است که انتشار این عکس، اشتباه بزرگی از طرف رسانه اسرائیلی بود؛ چراکه مردم را بیش از پیش نسبت به آن‌ها بدبین کرد. اما حمید فکر می‌کند رسانه اسرائیلی حتی با این وجود که می‌دانست خیلی زود جعلی بودن این تصویر مشخص می‌شود، موفق شد به هدف اصلی خود برسد و در واقع حواس مخاطب را از ماجرای اصلی، یعنی شهادت و شخصیت یحیی السنوار، منحرف کند. ارتباط کدام گزاره با نظر هر یک از این دو نفر به درستی مشخص نشده است؟

- ۱) رسانه‌ها به شما نمی‌گویند چگونه فکر کنید؛ بلکه می‌گویند به چه چیز فکر کنید. (مرتبط با نظر حمید)
- ۲) یک دروغ ممکن است دنیا را دور بزند و به جای اولش برگردد، اما در همین مدت، یک حقیقت هنوز دارد بند کفش‌های خود را می‌بندد تا حرکت کند. (مرتبط با نظر علیرضا)
- ۳) تازگی مهم‌ترین ارزش خبری است؛ همیشه تأثیری که اولین خبر بر ذهن افراد می‌گذارد، از بین نمی‌رود؛ حتی وقتی مشخص شود که جعلی بوده. (مرتبط با نظر حمید)
- ۴) اعتماد به تدریج می‌آید و یک‌جا می‌رود. (مرتبط با نظر علیرضا)

۲۵. دو تصویر زیر مربوط به پیش از شهادت یحیی السنوار و پس از آن است. تصویر اول توسط خبرگزاری‌های اسرائیلی منتشر شده و در آن به پنهان شدن وی در تونل‌های زیرزمینی اشاره کرده است. تصویر دوم مربوط به وسایل همراه سنوار بعد از شهادت است که توسط یکی از سربازان اسرائیلی منتشر شده است. کدام گزینه در خصوص بازنمایی هر یک از این تصاویر صحیح نیست؟

تصویر ۲: محتویات جیب‌های یحیی السنوار در حین شهادت

تصویر ۱: یحیی السنوار در تونل زیرزمینی

- ۱) تصویر اول سعی دارد یحیی السنوار را فردی ترسو بازنمایی کند که در تونل‌ها پناه گرفته است.
- ۲) در تصویر دوم نمادهای مذهبی مانند تسبیح و ادعیه، هویت دینی یحیی السنوار را بازنمایی می‌کند.
- ۳) تصویر اول نشان‌دهنده نفوذ رهبران حماس تا تونل‌های زیرزمینی و تسلط همه‌جانبه آن‌ها بر منطقه است.
- ۴) تصویر دوم با داشتن عناصری مانند عطر و آدامس نشان می‌دهد که علی‌رغم شرایط جنگی در غزه، زندگی همچنان در جریان است.

*****بسته سؤالات فستیوال عربستان*****

- عربستان سعودی در سال ۲۰۲۴ در پایتخت خود مراسمی با عنوان «موسم‌الریاض» برگزار کرد که حضور سلبریتی‌هایی نظیر جنیفر لوپز در آن، واکنش‌های زیادی را به همراه داشت. با توجه به این رویداد به سؤالات ۲۶ و ۲۷ پاسخ دهید. ۲۶. آن‌طور که در اهداف این جشنواره از سوی مسئولان عربستانی بیان شده، قرار است این جشنواره عربستان را در افق ۲۰۳۰ به یک مقصد تفریحی - گردشگری در مقیاس جهانی مبدل کند. کدام یک از مفاهیم زیر، به اهداف و تکنیک‌های رسانه‌ای مورداستفاده این جشنواره نزدیک‌تر است؟

- (۱) فن اقناع مقایسه
(۲) بازنمایی
(۳) دروازه‌بانی خبر
(۴) زندگی دوم

۲۷. پس از برگزاری کنسرت جنیفر لوپز، خواننده آمریکایی، در این جشنواره در ریاض، تصاویری منتشر شد که خواننده‌ای را بر روی استیجی مکعبی شکل و سیاه‌رنگ نشان می‌داد. کاربران، این تصویر را متعلق به جنیفر لوپز دانسته و اجرای او را نوعی توهین به نماد کعبه تلقی کردند. همچنین پوشش نامناسب و غیراسلامی حاضرین در این رویداد، نارضایتی مسلمانان زیادی را برانگیخت. البته که چندی بعد مشخص شد این تصویر متعلق به اجرای خواننده دیگری در شهر استکهلم سوئد بوده است. با توجه به توضیحات، کدام گزینه درباره اتفاق پیش‌آمده صحیح نیست؟

- (۱) بی‌توجهی برگزارکنندگان این رویداد به فرامتن مخاطبین مسلمان، سبب شد تا اخبار جعلی و همسو با جریان اعتراضی به این رویداد، راحت‌تر پذیرفته شود.
(۲) پایین‌بودن سطح سواد رسانه‌ای مخاطبین و برخی خبرگزاری‌ها سبب شد تا بدون چک‌کردن منبع خبر و جزئیات ویدیو، محتوای آن را بازنشر کنند.
(۳) تقارن زمانی اجرای این خواننده در عربستان و انتشار ویدئو، سبب شد تا در ذهن مخاطبین، ارتباطی میان نمادهای موجود در ویدئو و خانه کعبه شکل بگیرد.
(۴) انتشار فیلم و اخبار جعلی در خصوص این اجرا سبب شد تا با جلب توجه مردم، میزان بازدید از ویدئوی این خواننده افزایش یابد و محبوبیت او بیشتر شود.

*****بسته سؤالات معلولیت در سینما*****

- یادداشت زیر با موضوع تصویر ارائه شده از معلولیت در سینما را مطالعه کنید و سپس با توجه به متن به سؤالات ۲۸ تا ۳۰ پاسخ دهید.

وقتی درباره تصاویر ارائه شده از معلولیت در سینما صحبت می‌کنیم، معمولاً با نمایشی مواجه هستیم که معلولیت به‌عنوان نشانه‌ای از ضعف یا ناتوانی معرفی می‌شود. شخصیت‌های معلول معمولاً به‌عنوان قربانیان شرایط اجتماعی یا افرادی وابسته و ناتوان به تصویر کشیده می‌شوند. در مقابل، برخی از فیلم‌ها تلاش کرده‌اند تا با نمایش شخصیت‌های معلول به‌عنوان افرادی قوی و مستقل، تصویری مثبت و الهام‌بخش از آن‌ها ارائه دهند.

اما مسئله مهمی که کمتر به آن پرداخته می‌شود، این است که چرا سینما هرگز تصویری واقع‌بینانه از معلولیت نشان نمی‌دهد. آیا وجود معلولیت ذهنی و جسمی به‌قدری افراد را متفاوت می‌کند که همیشه در حاشیه داستان‌ها قرار بگیرند، یا این تفاوت‌ها آن قدر قابل چشم‌پوشی است که فرایند زندگی عادی و حتی بهتر از دیگران پیش برود؟

فکر می‌کنم مخاطب فیلم‌هایی با موضوع معلولیت بعد از خروج از سالن سینما نه‌تنها درک بهتری نسبت به زندگی این افراد پیدا نمی‌کنند؛ بلکه حتی فاصله آن‌ها با اتفاقات جهان واقعی بیشتر نیز می‌شود. به نظرم وقت آن رسیده که اهالی سینما نقطه تعادل را در مسئله معلولیت پیدا کنند تا شاید شاهد آثاری باشیم که اندکی فضای ذهنی مخاطب به سمت واقعیت‌های معلولیت نزدیک کند.

۲۸. با توجه به مفاهیم کتاب تفکر و سواد رسانه‌ای، کدام عنوان برای یادداشت بالا مناسب‌تر است؟

(۱) اخلاق در سینما	(۲) سینما از کلیشه تا واقعیت
(۳) بازی‌گردانان سینما	(۴) فرامتن‌های سینمایی

۲۹. با توجه به متن کدام گزینه در مورد دیدگاه نویسنده نسبت به مسئله معلولیت نادرست است؟

- (۱) نویسنده معلولیت را موضوعی باارزش برای خلق آثار سینمایی می‌داند.
- (۲) نویسنده معلولیت را باعث ایجاد برخی از محدودیت‌ها می‌داند.
- (۳) نویسنده فکر می‌کند باید در آثار سینمایی بازنمایی مثبتی از مسئله معلولیت ارائه داد.
- (۴) نویسنده معتقد است معلولیت قابل چشم‌پوشی نیست.

۳۰. کدام یک از گزینه‌های زیر (با فرض صحیح بودن) کمک بیشتری به اثبات حرف نویسنده می‌کند؟

- (۱) با توجه به تعداد آثار موجود که در آن شخصیت اصلی دارای معلولیت است مشخص می‌شود که اهالی سینما به معلولیت توجه نمی‌کنند.
- (۲) ساخت فیلم‌هایی با شخصیت‌های معلول که موفقیت‌های بیشتری از باقی افراد کسب کرده‌اند نشان می‌دهد که سینما به سمت درستی حرکت کرده است.
- (۳) اکثر افراد هیچ فیلمی با موضوع معلولیت ندیده‌اند و به این دلیل با زندگی روزمره یک فرد معلول آشنا نیستند.
- (۴) اگر از مردم بخواهیم که یک روز از زندگی یک فرد معلول را توصیف کنند خیلی از آن‌ها موفق به انجام این کار نمی‌شوند.

***** بسته سؤالات هیپنوتیزم مجازی *****

- متن زیر که قسمتی از مقاله‌ی «پرسه‌زدن در اینترنت؛ چیزی فراتر از اعتیاد» است را بخوانید و به سؤالات ۳۱ تا ۳۳ پاسخ دهید.

مطمئنم که شما با حالت «هیپنوتیزم مجازی» آشنا باشید: شروع می‌کنید به کلیک کردن روی عکس‌های دوستانِ دوستانتان و بعد ناگهان متوجه می‌شوید که یک ساعت گذشته است. این کار به طرز عجیبی آرامش‌بخش است، ولی هم‌زمان از خودتان ناراضی هستید. وقتی طلسم نگاه کردن به عکس‌ها شکسته می‌شود، احساس می‌کنیم که فقط وقتمان را تلف کرده‌ایم. ولی وقتی مشغول نگاه کردن هستیم، درون این ماشین - که یک گیف متحرک از انسان‌هاست - اسیر می‌شویم: من، اصلاً نمی‌توانم دست بردارم!

یا شاید شب‌ها قبل از خواب که در حال اسکرول کردن توییت‌ها هستیم این اتفاق بیفتد. حتی روی پیوندها کلیک هم نمی‌کنم یا به دیگران جواب هم نمی‌دهم. فقط به سمت پایین اسکرول می‌کنم یا بدتر از این، فقط با شستم صفحه را پایین می‌کشم که مطالب جدید بارگیری شوند، بارگیری مجدد، بارگیری مجدد.

دنیای تکنولوژی معمولاً برای اینکه بفهمد شما چقدر یک سرویس را دوست دارید به این نگاه می‌کند که چقدر زمان صرف آن می‌کنید. پس وقتی زمانی که صرف یک سرویس می‌کنید خیلی زیاد باشد لابد عاشق آن هستید. چیکسنت‌میهای در مصاحبه‌ای در سال ۱۹۹۶ این حالت را این‌طور توصیف می‌کند: «کاملاً درگیر یک فعالیت شدن، بدون داشتن هرگونه هدف خارجی، 'خود' را از میان می‌برد. زمان ناپدید می‌شود و بسیاری از افراد، به جای اینکه احساس خودشکوفایی و خوشبختی کنند، احساس خالی شدن دارند و از زمانی که صرف کرده‌اند، ناراضی‌اند.»

۳۱. کدام یک از موقعیت‌های زیر، مصداق بند آخر متن بالا نیست؟

- ۱) بر اساس نظرسنجی شرکت داو در سال ۲۰۰۴ که نشان می‌داد تنها ۲ درصد از زنان خود را زیبا می‌دانند، کمپین تبلیغاتی «real beauty» (زیبایی واقعی) توسط داو طراحی شد. هدف اجرای این کمپین، به چالش کشیدن کلیشه‌های زیبایی و تقویت دیدگاه‌های انتقادی درباره معیارهای زیبایی در شبکه‌های اجتماعی بود.
- ۲) اخیراً وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی اعلام کرده است پیامش‌ها نشان می‌دهد ۳۴ میلیون ایرانی گیمر هستند و میانگین سنی گیمرها ۲۳ سال است و از این عدد ۴ میلیون گیمر حرفه‌ای داریم که هفته‌ای بیش از ۲۱ ساعت بازی می‌کنند.
- ۳) رولف دوبلی از جمله مخالفان پیگیری اخبار، می‌گوید: اخبار را می‌توان مادر همه‌ی خطاهای شناختی دانست. از هزاران خبری که طی یک سال «مصرف» می‌کنید، موارد معدودی ممکن است بر روی تصمیم‌های شما تأثیر بگذارند. پیگیری اخبار، اعتیادآور است و مانع فکر کردن می‌شود.
- ۴) طبق آمار دانشگاه McMaster کانادا، ۲۰ درصد از مردم به طور منظم از اپلیکیشن‌های مدیریت مصرف فضای مجازی استفاده می‌کنند. این عدد در انگلستان در میان نوجوانان به ۳۸ درصد می‌رسد. این به این معنی است که بخش عمده‌ای از کاربران فضای مجازی مدیریتی بر ساعات مصرف خود ندارند.

۳۲. کدام یک از جملات زیر، بیشترین شباهت را به لحاظ معنایی با مفهوم کلی متن دارد؟

- ۱) امروز در مواجهه با بار اضافی اطلاعات به همان جایی رسیده‌ایم که ۲۰ سال پیش در رابطه با مصرف غذا با آن روبه‌رو شده بودیم. داریم متوجه می‌شویم که اطلاعات بیهوده تا چه حد می‌تواند خطرناک باشد و یاد می‌گیریم که اولین گام‌ها را به سمت نوعی رژیم اطلاعاتی برداریم.
- ۲) هر چه بیشتر از شبکه‌های اجتماعی استفاده می‌کنیم، به مدارهای عصبی مورد استفاده برای تفکر عمیق، بی‌اعتنایی بیشتری می‌کنیم. آشفتگی بعد از هر کار عمیقی، دلیلش این نیست که مشغله‌ی بیشتری نسبت به گذشته داریم؛ بلکه دلیلش این است که «سیستم عصبی مغزهایمان را آموزش داده‌ایم تا به مزخرفات توجه کند».
- ۳) شبکه‌های اجتماعی، هر بار به وسوسه‌ای دامن می‌زنند: «هرطور شده از ملال و خستگی دوری کن و نسخه‌ی نمایی رویدادها را به نسخه‌ی واقعی‌شان ترجیح بده.» زندگی کردن در متاورس معنی‌اش این است که توقع داشته باشیم زندگی همان‌طوری پیش برود که در نمایشگرهایمان پیش می‌رود.
- ۴) ترستان هریس، منتقد حوزه فناوری معتقد است هر بار که یکی از اپلیکیشن‌های رسانه‌های اجتماعی را باز می‌کنید، «هزاران نفر آن سوی صفحه‌نمایش» هستند که پول می‌گیرند تا شما را آنجا نگه دارند. اما باید با خودمان روراست باشیم: ما، بیشتر وقت‌ها، به میل خودمان تن به حواس‌پرتی می‌دهیم.

۳۳. کدام یک از تصاویر، ارتباط کمتری با مفهوم هیپنوتیزم مجازی دارد؟

(۲)

(۱)

(۴)

(۳)

*****بسته سؤالات نظریه بازی‌ها در روزنامه‌نگاری*****

- متن زیر را در رابطه با نظریه بازی‌ها بخوانید، سپس با کمک قواعد مطرح شده به سؤالات ۳۴ تا ۳۶ پاسخ دهید.

نظریه بازی‌ها زیرمجموعه‌ای از علم ریاضیات است که می‌کوشد با استفاده از طراحی و تحلیل سناریو، رفتارها و نتایج تصمیم‌گیری موجوداتی که حق انتخاب دارند را در تعامل با یکدیگر پیش‌بینی کند. نظریه بازی‌ها می‌کوشد که با تحلیل قواعد و منابع موجود گزینه‌های قابل وقوع را بررسی کند. از نظریه بازی‌ها می‌توان برای کشف حالت بهینه در شرایط مختلف استفاده کرد.

محوریت نظریه بازی این است که نتیجه بازی یک بازیکن مشروط به استراتژی اجرا شده توسط بازیکن دیگر خواهد بود. نظریه بازی‌ها تلاش می‌کند تا رفتارهای حاکم بر یک موقعیت استراتژیک را مدل‌سازی کند. این موقعیت، زمانی به وجود می‌آید که موفقیت یک فرد وابسته به راهبردهایی باشد که دیگران انتخاب می‌کنند. هدف این دانش، پیدا کردن بهترین استراتژی برای بازیکنان است.

در نظریه بازی مفهومی به نام "تعادل نش" وجود دارد. تعادل نش یک مجموعه از انتخاب‌های بازیکنان یک بازی هست که هر تغییر در استراتژی توسط بازیکنان دیگر خروجی آن بازی را برای آنان بدتر خواهد کرد. در این تعادل دو طرف انتخابی نه‌چندان مناسب و کارا را نسبت به دیگری انجام می‌دهند. در این صورت اگر یکی از طرفین تصمیم بگیرد که به سمت انتخاب دیگری جز انتخاب مرتبط با تعادل نش حرکت کند نتیجه بدتری در انتظارش خواهد بود.

در واقع تعادل نش حالتی است که در آن هیچ یک از بازیکنان، با فرض این که سایر بازیکنان استراتژی‌های خود را ثابت نگه دارند نمی‌توانند با تغییر استراتژی خود، وضعیت بهتری برای خود به دست آورند. به عبارت دیگر، در این نقطه، هر بازیکن بهترین پاسخ به انتخاب‌های سایرین را اتخاذ کرده است.

دو روزنامه‌ی آفتاب و مهتاب وجود دارند. امروز اتفاق مهمی رخ داده است و حالا این دو روزنامه که با یکدیگر رقیب هستند باید تصمیم بگیرند که این خبر را فردا در صفحه اول خود قرار بدهند یا خیر؟

می‌دانیم:

- اگر هر دو روزنامه خبر این اتفاق را در صفحه اول چاپ کنند، همه‌ی مخاطبان روزنامه‌ها به این اتفاق توجه می‌کنند؛ اما مخاطبان این اتفاق را نزاعی بین دو روزنامه فهم می‌کنند و سه‌چهارم از مخاطبان روایت هیچ‌کدام از این دو روزنامه را نمی‌پذیرند، دیگر مخاطبان نیز به‌صورت مساوی روایت هر روزنامه را می‌پذیرند.

- اگر هر دو روزنامه خبر این اتفاق را در صفحه دوم چاپ کنند تنها یک‌چهارم از تمام مخاطبان روزنامه‌ها به این اتفاق توجه می‌کنند و از بین این جمعیت هر روزنامه به‌صورت مساوی می‌تواند باور مخاطب را با روایت خود از این اتفاق همراه کند.

- اگر یکی از روزنامه‌ها خبر این اتفاق را در صفحه اول کار کند و دیگری در صفحه دوم، یک‌سوم از تمام مخاطبان روزنامه‌ها به این اتفاق توجه می‌کنند که از بین این جمعیت روزنامه‌ای که در صفحه دوم خود به خبر پرداخته باتوجه به وجود امکان پرداخت بهتر در صفحه‌ی دوم، نسبت به روزنامه دیگر، جمعیت دوبرابری را با روایت خود از این اتفاق همراه ساخته است.

کیارش که کارمند خبرگزاری آفتاب است وظیفه دارد برای تحلیل بهتر شرایط از نظریه بازی‌ها کمک بگیرد. او برای این کار روزنامه‌ها را به‌عنوان بازیکنانی برای بازی خودش در نظر گرفته و جدول امتیازدهی را متناسب به سیاست‌های ابلاغی سردبیر روزنامه آفتاب تنظیم کرده است.

۳۴. اگر سیاست سردبیر نشریه آفتاب نسبت به این اتفاق آن باشد که تعداد بیشتری از مخاطبان روزنامه‌ها،

به این اتفاق توجه نمایند، کدام یک از گزینه‌های زیر وضعیت تعادل نش است؟

- ۱) پوشش خبر در صفحه اول روزنامه آفتاب و روزنامه مهتاب
- ۲) پوشش خبر در صفحه دوم روزنامه آفتاب و روزنامه مهتاب
- ۳) پوشش خبر در صفحه اول روزنامه آفتاب و صفحه دوم روزنامه مهتاب
- ۴) پوشش خبر در صفحه دوم روزنامه آفتاب و صفحه اول روزنامه مهتاب

۳۵. بعد از محاسبه تعادل نش توسط کیارش و پیشنهاد به سردبیر، سردبیر بیان داشت اگر روایت ما نتواند

قالب بشود، توجه مخاطبان چندان کارایی ندارد، این بار باتوجه به اولویت پذیرش روایت روزنامه آفتاب

نسبت به مهتاب، کدام یک از گزینه‌های زیر وضعیت تعادل نش جدید است؟

- ۱) پوشش خبر در صفحه اول روزنامه آفتاب و روزنامه مهتاب
- ۲) پوشش خبر در صفحه دوم روزنامه آفتاب و روزنامه مهتاب
- ۳) پوشش خبر در صفحه اول روزنامه آفتاب و صفحه دوم روزنامه مهتاب
- ۴) پوشش خبر در صفحه دوم روزنامه آفتاب و صفحه اول روزنامه مهتاب

۳۶. سردبیر نشریه آفتاب برای سومین بار به کیارش مراجعه کرده و به او می‌گوید، ما خبر موثق داریم که

اولویت روزنامه مهتاب، پذیرفته‌شدن روایت آنها از این اتفاق نسبت به روزنامه ما است. باتوجه به این

اطلاعات و لزوم مقابله نشریه آفتاب با آن، کدام یک از گزینه‌های زیر وضعیت تعادل نش جدید است؟

- ۱) پوشش خبر در صفحه اول روزنامه آفتاب و روزنامه مهتاب
- ۲) پوشش خبر در صفحه دوم روزنامه آفتاب و روزنامه مهتاب
- ۳) پوشش خبر در صفحه اول روزنامه آفتاب و صفحه دوم روزنامه مهتاب
- ۴) پوشش خبر در صفحه دوم روزنامه آفتاب و صفحه اول روزنامه مهتاب

*** بسته سؤالات نسل آپدیت و مرحله بعد***

- متن زیر را بخوانید و با توجه به آن به سؤالات ۳۷ تا ۴۰

بند ۱- وقتی یک تکنولوژی نوین ارتباطی وارد جامعه ما می‌شود، آدم‌ها رفتار یکسانی با آن ندارند. مردم در مواجهه با پدیده‌های نو، طیفی را تشکیل می‌دهند که موضوع مطالعه «پورت راجرز» در کتاب «اشاعه نوآوری» در سال ۱۹۶۲ بود. او در این نظریه افراد را در مواجهه با پدیده‌های نو به پنج دسته تقسیم کرد و بر اساس مطالعاتش درصدهایی را به آنان اختصاص داد:

(۱) پیشروها (۲,۵ درصد از جامعه) که با خطرپذیری بالا به سرعت نوآوری‌ها را تجربه می‌کنند.

(۲) زودپذیرندگان (۱۳,۵ درصد) که سریع و آگاهانه سازگار می‌شوند و دیرتر از پیشروها ولی زودتر از دیگران به سراغ تجربه پدیده‌های نو می‌روند و مصرف نوآوری را رهبری می‌کنند.

(۳) اکثریت متقدم (۳۴ درصد) که اهل تفکر و دقت در پدیده‌های نو هستند و نه می‌خواهند رهبری اشاعه نوآوری را بر عهده بگیرند و نه می‌خواهند جزء متأخرین باشند.

(۴) اکثریت متأخر (۳۴ درصد) که بسیار مردد و شکاک هستند و با افزایش فشارهای محیطی و اجتماعی و به ضرورت‌های اقتصادی و فرهنگی، با تأخیر بسیار به پدیده‌های نو روی می‌آورند.

(۵) عقب‌ماندگان (۱۶ درصد): افراد سنتی که بر باورهای دیرین خود هستند و هیچ علاقه‌ای به تغییر در زندگی پیرامون خود ندارند و گاهی ممکن است هرگز به سراغ نوآوری‌ها نروند.

بند ۲- نوآورانه‌ترین پدیده‌ای که مردمان نسل راجرز تجربه کرده بودند، تلویزیون بود، آن روزها نه خبری از اینترنت و شبکه‌های اجتماعی بود و نه روند تحولات تکنولوژی‌های ارتباطی به این میزان رسیده بود. مردم برای دریافت خبر باید منتظر می‌ماندند تا صبح به صبح روزنامه‌ها منتشر شوند و یا اخبار تلویزیونی و رادیویی را در ساعات مشخصی از روز دنبال کنند. ساعاتی که این منابع خبری ساکت بودند، روند توزیع خبر نیز متوقف بود. گاهی اوقات یک خانواده ۳۰ سال از یک دستگاه رادیو، یخچال یا تلفن استفاده می‌کرد و نه خبری از نوگرایی در محصولات بود نه آدم‌ها چندان ضرورتی برای تغییر حس می‌کردند. نیمه‌عمر نظریه‌ها هم طولانی بود و گاهی یک دهه باید می‌گذشت تا نظری در مقابل نظرات یک اندیشمند وارد میدان شود.

بند ۳- اما ظهور تکنولوژی‌های نوین و به‌ویژه اقسام ارتباطی آن، انسان را وارد مرحله‌ای تازه کرده است. مرحله‌ای که هر برند تلفن همراه، در یک سال فقط در سری گوشی‌های جدیدش بیش از ۲۰ نوع تلفن همراه می‌زند و سال بعد سری جدید آنها را پیش روی طرفداران خود می‌گذارد و سری قبلی را از چرخه تولید خارج می‌کند. اپلیکیشن‌ها هر هفته نسخه‌های جدید می‌دهند و اگر آنها را update نکنی از بخش مهمی از ویژگی‌های آنها بی بهره‌ای. بازی‌های رایانه‌ای دائماً تو را وارد next level می‌کنند و به تو می‌آموزند که باید از مرحله فعلی به سمت مرحله بعدی فرار کرد. هر لحظه online هستی و اگر فقط ۲ ساعت اینترنت را چک نکنی نگرانی که از همه اتفاقات دنیا عقب بیفتی. وقتی هوادار یک سلبریتی می‌شوی با تحولات آن متحول می‌شوی و یک روز به فلان کانیدا رأی می‌دهی و فردا به او بدوبیراه می‌گویی.

بند ۴- در این میان ما هم تغییر کرده‌ایم؛ آن قدر روند تحولات سریع شده است که مقاومت نسل‌مان در مقابل نوآوری‌ها خیلی کمتر از نسل‌های قبل شده است. اگر نسل قبل گاهی اوقات کل زندگی‌اش در یک مرحله می‌گذشت، نسل ما گاهی هر روز وارد مرحله بعد می‌شود! اگر نسل قبل گاهی اوقات حتی «به سال رسانی» هم نمی‌شد، ما گاهی هر ساعت چندین بار «به روزرسانی» می‌شویم. اگر راجرز در روزگار ما زندگی می‌کرد و نسل update و next-level را می‌دید، مطمئناً در اعداد و درصدهایی که به پیشروان و عقب‌ماندگان نسبت می‌داد، تجدیدنظری اساسی می‌کرد.

۳۷. متن بالا، به کدام یک از عناصر مربوط به پنج‌گانه سواد رسانه‌ای اشاره ندارد؟

- (۱) پیام (۲) فرهنگ (۳) مخاطب (۴) قالب رسانه‌ای

۳۸. کدام یک از گزینه‌های زیر، عنوان مناسب‌تری برای متن بالا است؟

- (۱) گونه‌شناسی انسان‌ها در مواجهه با نوآوری
(۲) سیر تحول تکنولوژی در زمان
(۳) مقدمه‌ای بر نظریه «اشاعه نوآوری»
(۴) سیر تحول مواجهه انسان با نوآوری

۳۹. کدام گزینه درباره ارتباط بین بندهای متن بالا، نادرست است؟

- (۱) نویسنده در بند ۲، شرایط زمینه‌ای نظریه مطرح شده در بند ۱ را تشریح می‌کند.
(۲) نویسنده در بند ۳ با آوردن مثال‌های نقض، نظریه مطرح شده در بند ۱ را رد می‌کند.
(۳) نویسنده در بند ۴، شرایط تشریح شده در بندهای ۲ و ۳ را با هم مقایسه می‌کند.
(۴) نویسنده در بند ۴، ادعای جدیدی مطرح می‌کند و نظریه مطرح شده در بند ۱ را نیازمند به تصحیح می‌داند.

۴۰. کدام یک از گزینه‌های زیر دیدگاه نویسنده درباره نظریه راجرز را به درستی بیان می‌کند؟

- (۱) دسته‌بندی ارائه شده توسط اورت راجرز، در عصر حاضر معتبر نیست.
(۲) به دلیل کند بودن سیر تحول نوآوری، هم‌نسلان راجرز مقاومت کمتری در برابر پذیرش نوآوری داشته‌اند.
(۳) نسبت جمعیتی هر یک از دسته‌های مختلف ارائه شده توسط راجرز، در عصر حاضر معتبر نیست.
(۴) آخرین دسته پذیرندگان نوآوری (عقب‌ماندگان) در عصر حاضر، به کل حذف شده‌اند.

*** انگیزه مصرف رسانه‌ها ***

- متن زیر را بخوانید و به سؤالات ۴۱ و ۴۲ پاسخ دهید.

مواجهه با رسانه‌ها ممکن است ناشی از انگیزه‌های بسیار خاص (مانند تمایل به شنیدن جدیدترین موسیقی خواننده محبوبمان) تا انگیزه‌های بسیار کلی (مانند سرگرم‌شدن صرف) باشد.

پژوهش‌ها نشان داده است که مخاطبان برای مواجهه با تلویزیون دو انگیزه کلی دارند: انگیزه تشریفاتی و انگیزه ابزاری. انگیزه تشریفاتی مربوط به زمانی است که مواجهه با رسانه‌ها از روی عادت انجام می‌شود. در چنین حالتی رسانه، ابزار انتقال پیام، زمان و موقعیت همگی در کنترل عادت هستند. برای نمونه، فردی که هر روز هفته در ساعت ۱۱ صبح تلویزیون را روشن می‌کند و به تماشای برنامه موردعلاقه خود می‌نشیند، مشخصاً از سر عادت این کار را می‌کند. انگیزه ابزاری مربوط به زمانی است که مخاطب با هدفی مشخص و به طور آگاهانه، صرفاً برای استفاده از یک محتوای خاص از تلویزیون استفاده می‌کند و تلویزیون را تنها، ابزاری برای دستیابی به محتوای موردنظرش می‌داند.

کسب رضایت و خشنودی فوری، انگیزه مخاطبان در تقریباً هر نوع استفاده از رسانه‌ها است. مخاطبان محتوایی را انتخاب می‌کنند که نیازهای فوری آنان را برای لذت و خرسندی برآورده سازد. رسیدن به رضایت آنی مبنای تصمیم‌گیری مخاطبان رسانه‌های جمعی در انتخاب پیام‌ها و مصرف آنهاست، و بیشتر این فعالیت‌ها ناشیانه و از روی ناخودآگاه است.

۴۱. باتوجه به متن بالا، کدام یک از موارد زیر صحیح نیست؟

- ۱) استفاده از تلویزیون بانگیزه ابزاری، نوعی از اعتیاد به رسانه‌هاست که باید درمان شود.
- ۲) رژیم مصرف رسانه‌ای به ما در کنترل میزان استفاده تشریفاتی از رسانه‌ها کمک می‌کند.
- ۳) چرخه عادت سبب می‌شود تا مصرف‌کنندگان برای دریافت لذت بیشتر، زمان بیشتری صرف شبکه‌های اجتماعی کنند.
- ۴) انگیزه افراد برای استفاده از رسانه‌های جمعی تابعی از وضعیت خودآگاه و ناخودآگاه آنهاست.

۴۲. کدام گزینه درباره پیش‌فرض‌های نویسنده متن فوق، درست است؟

- ۱) از نظر نویسنده، علت استفاده افراد از رسانه‌ها، انگیزه‌های خاص است.
- ۲) نویسنده استفاده ابزاری را سودمندتر از استفاده تشریفاتی ارزیابی می‌کند.
- ۳) کسب رضایت و خشنودی فوری، از ویژگی‌های استفاده آگاهانه از رسانه‌هاست.
- ۴) از نظر نویسنده، استفاده تشریفاتی از رسانه‌ها به‌خاطر نداشتن سواد رسانه‌ای است.

***** بسته سؤالات اقتصاد رسانه *****

- متن زیر را بخوانید و به سؤالات ۴۳ تا ۴۶ پاسخ دهید.

بند ۱ - نظریه اقتصاد رسانه به این موضوع می‌پردازد که آنچه در رسانه‌ها منتشر می‌شود، به‌شدت به منابع مالی آن‌ها وابسته است. تأمین‌کنندگان مالی، اعم از سرمایه‌گذاران خصوصی، دولت‌ها یا تبلیغ‌کنندگان، نقش اصلی را در تعیین محتوای رسانه‌ها ایفا می‌کنند. در واقع، اهداف و منافع این تأمین‌کنندگان مشخص می‌کند که چه نوع مطالبی منتشر شود و چه موضوعاتی در دستور کار رسانه قرار گیرد. این نظریه بر این نکته تأکید دارد که رسانه‌ها به‌عنوان بنگاه‌های اقتصادی عمل می‌کنند و به همین دلیل منافع مالی و تبلیغاتی در اولویت قرار می‌گیرند.

بند ۲ - رسانه‌ها به دو روش عمده تأمین مالی می‌شوند. نوع اول، رسانه‌هایی هستند که از سوی دولت‌ها یا نهادهای خاص با اهداف مشخص تأمین مالی می‌شوند. این نوع رسانه‌ها معمولاً در راستای منافع سیاسی یا اجتماعی مشخصی فعالیت می‌کنند. نوع دوم، رسانه‌هایی هستند که از طریق مخاطبان و بازار تأمین مالی می‌شوند. این تأمین مالی یا از طریق دریافت آبونمان از مخاطبین است یا از طریق جذب تبلیغات که در واقع به میزان توجه مخاطبان وابسته است. هر دو نوع تأمین مالی بر محتوای رسانه تأثیر مستقیم دارند.

بند ۳ - بر اساس نظریه اقتصاد رسانه، رسانه‌هایی که از سوی دولت یا نهادهای خاص تأمین مالی می‌شوند، محتوایی را ارائه می‌دهند که در راستای ترویج یک ایدئولوژی یا طرز فکر مشخص است. این امر به معنای آن است که نیت و اهداف این رسانه‌ها بر چگونگی بازنمایی پدیده‌ها تأثیر می‌گذارد. در چنین شرایطی، مخاطب باید به منابع مختلف با دیدگاه‌های متفاوت مراجعه کند تا بتواند تصویری واقعی و جامع از رخدادها به دست آورد. استفاده از رسانه‌های گوناگون با ایدئولوژی‌های متنوع می‌تواند به درک بهتر واقعیت کمک کند و از ایجاد سوگیری ذهنی جلوگیری کند.

بند ۴ - در مقابل، رسانه‌هایی که از طریق بازار و جذب مخاطب تأمین مالی می‌شوند، مجبورند محتوایی تولید کنند که بیشترین توجه را به خود جلب کند. این نوع رسانه‌ها به دلیل وابستگی به درآمد حاصل از آبونمان یا تبلیغات، به سمت انتشار اخبار جنجالی، سرگرم‌کننده و اغلب سطحی سوق پیدا می‌کنند. در چنین رسانه‌هایی، کیفیت محتوا ممکن است قربانی جلب توجه بیشتر شود و در نتیجه، مخاطب در معرض محتوایی قرار می‌گیرد که لزوماً به درک عمیق مسائل کمک نمی‌کند.

بند ۵ - مقاله «ژورنالیسم زرد، رئیس‌جمهور نارنجی» به قلم ویکتور پیکارد نشان می‌دهد که چگونه رسانه‌های وابسته به تأمین مالی از طریق تبلیغات و مخاطبان، با پوشش گسترده و جنجالی شخصیت‌هایی مانند دونالد ترامپ، به مشروعیت‌بخشی و تقویت موقعیت آن‌ها کمک کرده‌اند. به‌عنوان مثال، در سال ۲۰۱۵ ترامپ بیش از ۳۲۷ دقیقه از زمان اخبار شبانه را به خود اختصاص داده بود، درحالی‌که هیلاری کلینتون تنها ۱۲۱ دقیقه و برنی سندرز ۲۰ دقیقه پوشش خبری داشتند. این میزان پوشش رسانه‌ای معادل میلیاردها دلار تبلیغات رایگان برای ترامپ بوده است و نقش مهمی در موفقیت او ایفا کرده است.

بند ۶ - در رسانه‌هایی با تأمین مالی از طریق بازار، به دلیل آنکه محتوای موردعلاقه مخاطب به او ارائه می‌شود، رویکرد انتقادی کمتری نسبت به این رسانه‌ها وجود دارد. با این حال، باید به تأثیر این نوع رسانه‌ها بر تصمیمات و درک ما از جهان توجه بیشتری داشت. هرچند سواد رسانه‌ای در ابتدا برای مقابله با تأثیرات رسانه‌های نوع اول ایجاد شد، اما امروزه با گسترش رسانه‌های نوع دوم، داشتن نگاه انتقادی و افزایش سواد رسانه‌ای بیش از هر زمان دیگری ضروری است. تنها از این طریق می‌توان از تأثیرات منفی این رسانه‌ها بر جامعه و تصمیم‌گیری‌های فردی جلوگیری کرد.

۴۳. کدام یک از گزینه‌های زیر بهترین عنوان برای متن بالا است؟

- ۱) ژورنالیسم زرد و رئیس‌جمهور نارنجی
- ۲) اقتصاد رسانه: انواع تأمین مالی در رسانه‌ها
- ۳) از تأمین مالی تا محتوا: منابع مالی تعیین‌کننده مسیر رسانه‌ها
- ۴) سواد رسانه‌ای در عصر رسانه‌های تجاری

۴۴. کدام یک از گزینه‌های زیر به بهترین شکل نقش بند ۵ را در سیر منطقی این متن تعیین می‌کند؟

- ۱) مثالی از نحوه کار رسانه‌های معرفی شده در بند ۴ است.
- ۲) با معرفی یک مقاله به نگاه‌های متفاوت موجود در حوزه اقتصاد رسانه اشاره می‌کند.
- ۳) با ارائه اطلاعات و آمار، نحوه کارکرد انواع رسانه را در حوزه اقتصاد سیاسی روشن می‌کند.
- ۴) یک جمع‌بندی از بندهای قبلی ارائه می‌کند تا مقدمه‌ای باشد تا در بند ۶ توصیه‌هایی ارائه دهد.

۴۵. کدام یک از گزینه‌های زیر مصداق مناسبی برای رسانه‌های توصیف شده در بند ۴ است؟

- ۱) شبکه‌ی تلویزیونی CNN که با دریافت حق اشتراک از بستر پخشش تأمین مالی می‌شود.
- ۲) مجموعه شبکه‌های تلویزیونی BBC که با دریافت مالیات از مردم انگلستان تأمین مالی می‌شود.
- ۳) مجموعه شبکه‌های تلویزیونی IRIB که با بودجه دولتی جمهوری اسلامی ایران تأمین مالی می‌شود.
- ۴) شبکه‌ی تلویزیونی IRANInt که با بودجه دولتی عربستان سعودی تأمین مالی می‌شود.

۴۶. با توجه به مفاهیم و رویکردهای سواد رسانه‌ای، کدام یک از گزینه‌های زیر راه حل مناسبی برای بهره‌مندی

و تعامل با رسانه‌هایی با تأمین مالی نوع دوم نیست؟

- ۱) با انتخاب آگاهانه رسانه‌ها و مدیریت زمان مصرف آن‌ها، می‌توان از تأثیرات منفی و اطلاعات نادرست جلوگیری کرد و به بهره‌وری بیشتری دست یافت.
- ۲) با تقویت مهارت‌های تفکر انتقادی، و آگاهی از روش‌های اقناعی و تبلیغاتی به این دقت کنید که آیا اطلاعات منتشر شده در این رسانه‌ها واقعاً صحیح، مهم و برای من کاربردی هستند.
- ۳) با مطالعه و مقایسه گزارش‌های رسانه‌های گوناگون درباره یک موضوع، می‌توان به درک جامع‌تری از واقعیت دست یافت و از سوگیری‌های احتمالی جلوگیری کرد.
- ۴) با تولید محتوای رسانه‌ای و اشتراک‌گذاری دیدگاه‌های خود در چنین رسانه‌هایی، به گسترش اطلاعات واقعاً مهم، صحیح و متنوع کمک کنید.

*** بسته سؤالات حوزه‌های تأثیر رسانه بر شناخت ***

- متن زیر را بخوانید و به سؤالات ۴۷ تا ۵۰ پاسخ دهید.

بند ۱- علم شناختی و رسانه ارتباط پیچیده‌ای دارند و رسانه‌ها نقشی اساسی در شکل‌دادن به شناخت انسان ایفا می‌کنند. رسانه‌ها، در همه اشکال آن - از چاپ سنتی گرفته تا پلتفرم‌های دیجیتال - به بخشی جدایی‌ناپذیر از نحوه دریافت، پردازش و درک اطلاعات تبدیل شده‌اند. این قرار گرفتن مداوم در معرض محتوای رسانه‌ای عمیقاً بر عملکردهای شناختی ما تأثیر می‌گذارد و نحوه درک، تفسیر و تعامل ما با جهان اطراف را تغییر می‌دهد.

بند ۲- اول آنکه رسانه‌ها به‌عنوان مجرای اصلی برای انتشار اطلاعات عمل می‌کنند. اطلاعات سنگ بنای شناخت است. بدون آن، توانایی ما برای یادگیری، استدلال، و تصمیم‌گیری به‌شدت سلب می‌شود. رسانه‌ها مخزن وسیعی از داده‌ها و دانش را فراهم می‌کنند و افراد را قادر می‌سازد تا به دیدگاه‌ها و حقایق بی‌شماری دسترسی داشته باشند. این هجوم اطلاعات، فرایندهای شناختی را تحریک می‌کند و به ما امکان می‌دهد ایده‌های جدیدی شکل دهیم و بینش عمیق‌تری در مورد موضوعات مختلف به دست آوریم.

بند ۳- علاوه بر این، زبان و گفتمان مورد استفاده در رسانه‌ها تأثیر قابل توجهی بر توانایی‌های شناختی ما دارد. رسانه‌ها سیستم واژگانی ما را شکل می‌دهند. واژگان و عباراتی که ما استفاده می‌کنیم و می‌فهمیم. این به نوبه خود بر فرایندهای فکری و سبک‌های ارتباطی ما تأثیر می‌گذارد. به‌عنوان مثال، رواج برخی از کلمات یا عبارات در رسانه‌ها می‌تواند گفتمان عمومی را شکل دهد، الگوهای فکری جمعی را هدایت کند و در نهایت بر نحوه درک و تعامل ما با مفاهیم مختلف تأثیر بگذارد.

بند ۴- علاوه بر این، رسانه‌ها نقش مهمی در تعریف هنجارها و ارزش‌های اجتماعی، از جمله مفاهیم خوب و بد، درست و غلط ایفا می‌کنند. رسانه‌ها با ارائه مداوم دیدگاه‌ها یا معیارهای اخلاقی خاص می‌توانند بر نظام ارزشی ما تأثیر بگذارند. شناخت ما از جهان از طریق این ارزش‌های آموخته شده فیلتر می‌شود و بر قضاوت‌ها و تصمیمات ما تأثیر می‌گذارد. برای مثال، قرار گرفتن مکرر در معرض تصاویر رسانه‌ای خاص می‌تواند درک ما از مسائل اجتماعی را تغییر دهد و چارچوب‌های اخلاقی ما را شکل دهد.

بند ۵- علاوه بر این، قرار گرفتن در معرض رسانه‌ها می‌تواند ساختار مغز ما را به دلیل انعطاف‌پذیری عصبی - توانایی مغز برای سازماندهی مجدد خود با ایجاد اتصالات عصبی جدید، از نظر فیزیکی تغییر دهد. درگیری مداوم با انواع خاصی از محتوای رسانه می‌تواند مسیرهای عصبی خاصی را تقویت کند و در نتیجه نحوه پردازش اطلاعات را در مغز شکل دهد. این سازگاری ساختاری بر عملکردهای شناختی؛ مانند حافظه، توجه و توانایی‌های حل مسئله تأثیر می‌گذارد و در نهایت بر نحوه درک و فهم ما از پدیده‌های مختلف تأثیر می‌گذارد.

بند ۶- در نتیجه، تأثیر رسانه‌ها بر شناخت انسان عمیق و چندوجهی است. این بر نحوه دریافت و پردازش اطلاعات تأثیر می‌گذارد، زبان و الگوهای فکری ما را شکل می‌دهد، سیستم‌های ارزشی ما را تعریف می‌کند و حتی مسیرهای عصبی در مغز ما را تغییر می‌دهد. به این ترتیب، رسانه‌ها نقش مهمی در شکل‌دادن به شناخت ما از جهان دارند و بر اهمیت مصرف آگاهانه و ارزیابی انتقادی محتوای رسانه تأکید می‌کنند. درک این تأثیرات برای ایجاد دیدگاهی دقیق‌تر در مورد تعامل بین رسانه و شناخت ضروری است.

۴۷. کدام یک از گزینه‌های زیر نمونه درستی از تأثیر رسانه مبتنی بر بند ۴ است؟

- ۱) در بازی‌های رایانه‌ای اینکه بازیکن چه شخصیتی دارد و با چه کسانی مبارزه می‌کند بر فهم او نسبت به خوب و بد تأثیر می‌گذارد.
- ۲) در فیلم سینمایی اینکه شخصیت اصلی کیست که مخاطب با او هم‌ذات‌پنداری می‌کند و شخصیت‌های مقابل او چه کسانی هستند بر فهم مخاطب از خوب و بد تأثیر می‌گذارد.
- ۳) در اخبار تلویزیونی اینکه از چه واژه‌ها و عنوان‌هایی برای نام‌بردن از شخصیت‌های موجود در متن خبر استفاده می‌شود بر فهم مخاطب از خوب و بد تأثیرگذار است.
- ۴) در یک رمان، شخصیت اصلی و باورهای او و دریافت‌های او در کشوقوس‌های داستانی به دلیل همراهی مخاطب با این شخصیت، خوب و باورهای محدودکننده و موانع آن بد شناخته می‌شوند.

۴۸. کدام یک از گزینه‌های زیر به فرض صحت، استدلال بند ۳ را تقویت نمی‌کند؟

- ۱) واژه‌ها بر مصادیق بیرونی اشاره دارند و بر معنای خود و مصادیق بیرونی دلالت دارند.
- ۲) واژه‌ها جهان واقعی را به روشی خاص، تکه‌تکه می‌کنند و به جهان ذهنی وارد می‌کنند.
- ۳) واژه‌ها پدیده‌های جهان واقعی را بازنمایی می‌کنند و هیچ بازنمایی بدون سوگیری نیست.
- ۴) واژه‌ها برساخته‌ی فرهنگ‌ها هستند و ارزش‌های آن فرهنگ‌ها را با خود همراه دارند.

۴۹. کدام یک از گزینه‌های زیر نمونه‌ی صحیحی از «انعطاف‌پذیری عصبی» نیست؟

- ۱) بالا رفتن مهارت‌های بازیکن در تکرار چندین و چندباره‌ی مراحل در یک بازی رایانه‌ای
- ۲) بالا رفتن وابستگی به استفاده از شبکه‌های اجتماعی با مصرف هر چه بیشتر آنها
- ۳) بالا رفتن سرعت پردازش گفتار در اثر دیدن یا شنیدن فایل‌های صوتی و تصویری با دور تند
- ۴) کاهش قدرت جهت‌یابی و نقشه‌خوانی شهری بر اثر استفاده مکرر از نقشه‌های برخط

۵۰. کدام یک از گزینه‌های زیر بیشترین نسبت را با نتیجه‌ی منطقی برآمده از بند ۲ دارد؟

- ۱) رسانه‌ها به انتقال سریع اطلاعات کمک می‌کنند و آگاهی عمومی را افزایش می‌دهند.
- ۲) رسانه‌ها با ارائه دیدگاه‌های مختلف، افق‌های فکری افراد را گسترش می‌دهند.
- ۳) تعامل با رسانه‌ها می‌تواند مهارت‌های تحلیلی و انتقادی را تقویت کند.
- ۴) رسانه‌ها نمی‌توانند بگویند مردم چگونه فکر کنند اما می‌توانند بگویند به چه فکر کنند.